

Inventering av lindlevande skalbaggar i Stockholm och Uppsala län år 2006

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

NATURVÅRD & FRILUFTSLIV

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

LÄNSSTYRELSENS
MEDDELANDESERIE
2010:08
NATURMILJÖENHETEN
ISSN 1400-4712

Länsstyrelsen i Uppsala län
Hannesplanaden 3
751 86 Uppsala
Tfn: 018 – 19 50 00 (vxl)
e-post: [uppsala@lansstyrelsen.se](mailto: uppsala@lansstyrelsen.se)
www.lansstyrelsen.se/uppsala

Länsstyrelsens Meddelandeserie 2010
ISSN 1400-4712
Tryck: Länsstyrelsens reprocentral
Författare: Pär Eriksson, Upplandsstiftelsen.
Foto framsida: Lindblomma. www.flickr.com/milesizz

Förord

Skalbaggar som är beroende av lind är hotade eftersom linden är det trädslag som minskat mest i Sverige under de senare århundradena. Igenväxning och utebliven skötsel av tidigare hamlade lindar är ett starkt hot mot de gamla trädens överlevnad och i förlängningen också mot lindskalbaggar. Även om förnygring finns av nya lindar är dessa träd för unga för att kunna fungera som lämpliga habitat för dessa skalbaggar.

Naturvårdsverket har upprättat ett åtgärdsprogram för ”skalbaggar på lind” (Naturvårdsverket, 2006) där totalt nio arter är med. Tillsammans med Länsstyrelserna i Södermanlands och Västmanlands län har Uppsala givit ut rapporten ”Inventering av vedlevande skalbaggar på lindar i Södermanlands, Uppsala och Västmanlands län” (Länsstyrelsens meddelandeserie, 2010:5).

Den här rapporten har gjorts på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholm. Uppdraget har finansierats av länsstyrelserna i Stockholm och Uppsala genom åtgärdsprogram för hotade arter. Dessa medel kommer från Naturvårdsverkets anslag för biologisk mångfald. Uppdraget har genomförts av Pär Eriksson, Upplandsstiftelsen. Inventeringen har fokuserats till dåligt kända platser där det finns inrapporterade fynd av lindskalbaggar samt till platser utan inrapporterade fynd men som ändå har bedömts ha förutsättningar för förekomst av lindskalbaggar.

Resultatet från inventeringen visar att arterna som omfattas av åtgärdsprogrammet för skalbaggar på lind endast förekommer på ett mycket begränsat antal platser. Ingen av de besökta livsmiljöerna har en gynnsam bevarandestatus.

Uppsala september 2010

Lennart Nordvarg
Enhetschef
Naturvårdsenheten

Maria Forslund
Koordinator
Åtgärdsprogram för hotade arter

INLEDNING	2
SAMMANFATTNING	3
<i>Karta över inventerade lindlokaler år 2006 .....</i>	<i>5</i>
RESULTAT	6
1. Torsåker, AB-län	6
2. Östra Ryd, AB-län	6
3. Frösвик domänreservat, AB-län	6
4. Lilla lindholmen, Norra Björkfärdens naturreservat, C-län	7
5. Kalvskär, Norra Björkfärdens naturreservat, C-län	8
6. Ådö-Lagnö naturreservat, AB-län	8
7. Prästholmen-Veckholm naturreservat, C-län	11
8. Eldgarnsö naturreservat, AB-län	11
9. Stora Dansaren, AB-län	15
10. Gåseberg, AB-län	15
11. Klinteholmen, AB-län	16
12. Naturreservatet Broknapparna, AB-län	16
13. Runsa slott, AB-län	16
14. Ulrikdals slott, AB-län	16
15. Viksberg, Korpbergets Naturreservat, AB-län	17
16. Naturreservatet Tullgarn och Tullgarns slott, AB-län	18
17. Hammarbergets naturreservat, AB-län	19
18. Drottningholms slott, AB-län	20
REFERENSER.....	22

Inventering av några lindlevande skalbaggar i Stockholm och Uppsala län år 2006

Inledning

Under sommaren 2006 utfördes inventeringar av skalbaggsfaunan på några lokaler med lind i Stockholm och Uppsala län. Arbetet utfördes av Pär Eriksson/Upplandsstiftelsen på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholm. Bakgrunden till uppdraget är det åtgärdsprogram som Naturvårdsverket antagit (Naturvårdsverket 2006). Programmet omfattar sammanlagt nio skalbaggsarter som främst lever på trädslaget lind. Samtliga arter har sin huvudsakliga utbredning i Mälardalen. Arterna har olika kopplingar till linden. Några utvecklas främst i döda stam- eller grenar. Fyra arter tycks vara helt knuten till den rödlistade svampen linddyna *Biscogniauxia cinereolilacina* som växer på grova döda eller döende lindstammar och grenar. Ytterligare en art lever på små små tickor på lind.

Inventeringen utfördes huvudsakligen på lokaler där kunskapen om objektens status varit oklar och arterna tidigare inte påträffats. Urvalet av objekt gjordes av Mats Gothnier/Länsstyrelsen AB-län, Maria Forslund/Länsstyrelsens C-län samt Pär Eriksson/Upplandsstiftelsen.

Ett särskilt tack riktas till Bengt Ehnström som utförde analysen av spår i den stora mängd lindgrenar som samlades in. Ett tack riktas även till Stig Lundberg som förevisade mig lokalen på Eldgarnsö. Båda personerna har ställt upp på sin lediga tid och varit till stor hjälp för denna undersökning.

Pär Eriksson/Upplandsstiftelsen

Sammanfattning

Sammanlagt besöktes 18 lokaler under sommaren 2006. Fyra lokaler undersöktes med hjälp av fönsterfällor med fönsterstorleken 30,5 x 40 cm. Totalt användes 14 fällor. Utöver okulär undersökning, slaghävning och letande efter spår samlades död lindved in för kläckning och analys av spårtecken från sju lokaler.

På tre lokaler konstaterades några av de eftersökta arterna Sammantaget påträffades säkra indikationer eller direkta fynd av sex av de nio eftersökta arterna. Dessa arter var:

Synchita separanda (EN)

Laemophloeus monilis (VU)

Enicmus brevicornis (VU)

Enfärgad brandsvampbagge *Diplocoelus fagi* (VU)

Lindgrennagare *Pseudoptilinus fissicollis* (VU)

Lindfläckbock *Chlorophorus herbsti* (VU)

Svampen linddyna eftersöktes i samtliga objekt och påträffades på följande lokaler: Eldgarnsö, Lagnö, Hammarberget, Drottningholm slott samt Korpberget.

Fyra skalbaggsarter tycks vara helt knuten till svampen linddyna *Biscogniauxia cinereolilacina*. Svampen växer på grova döda eller döende lindstammar och grenar. Korpbergets naturreservat. Foto Pär Eriksson.

Vädermäsigt var sommaren 2006 bra och inga lokaler besöktes under dåliga väderförhållanden, något som kan i hög grad påverka resultatet i en inventeringar av insekter. Dock var underlaget som undersökningen grundade sig på alltför dåligt för att göra ett helt optimalt upplägg av arbetet. Således blev några lokaler besökta för sent på året för att uppnå bästa resultat. Det gäller särskilt Korpbergets naturreservat som både höll svampen linddyna och ligger i den intressanta delen av Mälaren väster om Stockholm.

En slutsats av undersökningen är att arterna som omfattas av åtgärdsprogrammet för en ty-
nande tillvaro på ett fåtal begränsade lokaler. Ingen av lokalerna kan sägas ha en gynnsam
bevarandestatus. Utsikterna är snarare mycket dåliga. Situationen på Eldgarnsö, där de flesta
av de utpekade arterna observerats är närmast katastrofal. Mindre än en handfull gamla lindar
finns kvar i reservatet och ett par av dem är redan döda. Återväxten av lind är begränsad och
ett kontinuitetsglapp av livsnödvärdigt substrat för flera arter är att vänta. I naturreservatet
Ådö-Lagnö pågår vedhuggning där till och med stammar med svampen linddyna drabbats. I
slottsparken utanför reservatet är de många gamla lindar döende på grund av mistelangrepp.
Antalet gamla lindar vid Drottningholm har decimerats starkt. De fåtal riktigt gamla träden
där arterna kunde konstateras har hamlats hårt och är i flera fall döda eller döende.

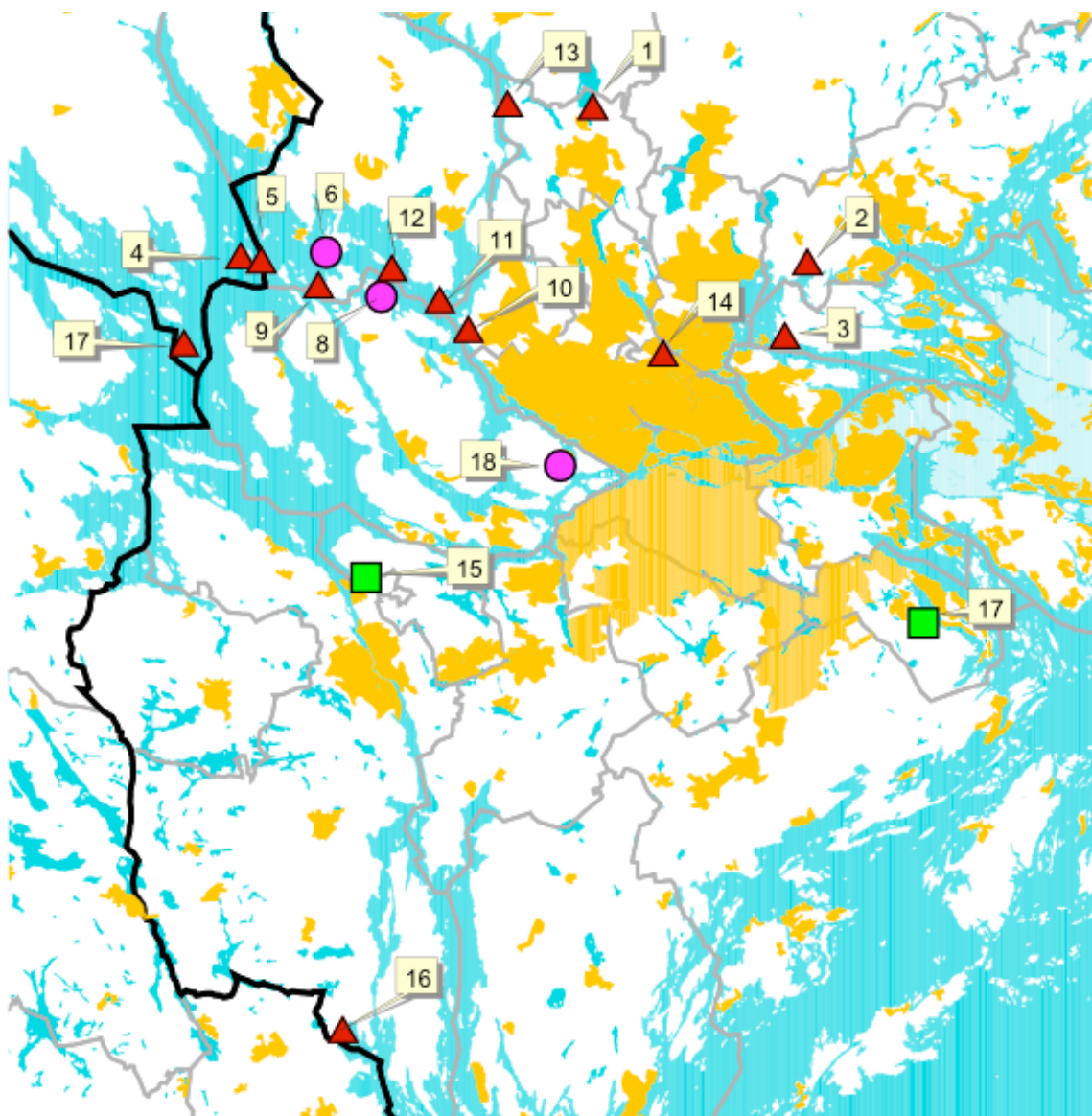
Generellt är bortstädningen av död ved mycket påtaglig i samtliga allér och parker som under-
sökts. Flera allér har nyligen "friserat" och döda grenar sågats ner och sedan undantagslöst
transporterats bort. För att förbättra situationen för lindfaunan som omfattas av åtgärdspro-
grammet krävs ett informationsarbete om parker och alléers naturvärde så att medvetenheten
ökar hos berörda parter som sköter sådana miljöer.

*För att förbättra situationen för lindfaunan som omfattas av åtgärdsprogrammet krävs ett informationsarbete om
parker och alléers naturvärde. Ulriksdals slott. Foto Pär Eriksson.*

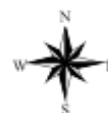
Inventeringen förstärker uppfattningen att de Mälarnära lindbestånden väster om Stockholm
hyser den rikaste faunan. En ekologisk landskapsplanering för linden kring Mälaren bör ut-
vecklas. Den bör omfatta berörda naturreservat och dess skötsel samt omgivande marker. Yt-
terligare inventeringar i denna del är befogade.

Karta över inventerade lindlokaler år 2006

Inventering av lindskalbaggar 2006.

- ▲ Inga fynd registrerade
- Fynd av linddyna
- Fynd av linddyna samt de eftersökta arterna

Resultat

1. Torsåker, AB-län

Gammal lindallé med många hålträd. Nästan inga döda grenar på grund av en nyligen genomförd ”städning”. Området kring Parkudden genomsöktes. Endast några få äldre lindar påträffades vid sjön. Lokalen besöktes 2 juni.

Inventeringsresultat

Spår av tvärbandad lindbock *Oplosia fennica*.

Bedömning

Området är sannolikt intressant för en hålträdsfauna och har potential för de eftersökta arterna under förutsättning att död lindved tillåts uppstå och ligga kvar.

2. Östra Ryd, AB-län

Gammal lindallé med många hålträd. Nästan inga döda grenar på grund av en nyligen genomförd ”städning”. Området kring Rydboholm är avstängt för allmänheten och kunde av den anledningen inte undersökas. Lokalen besöktes 2 juni.

Inventeringsresultat

Spår av hålträdsdjur i form av spillning från brun guldbagge *Liocola marmorata* samt larver av Prionychus-typ.

Bedömning

Området är sannolikt intressant för en hålträdsfauna och har potential för de eftersökta arterna under förutsättning att död lindved tillåts uppstå och ligga kvar.

3. Frösvik domänreservat, AB-län

Gammalt domänreservat med lindrik lövblandskog. Tämligen slutna bestånd med många gamla träd och rikligt med döda grenar. Lokalen besöktes den 2 juni. Fyra fönsterfällor sattes upp den 19 juni och plockades ner 12 juli.

Inventeringsresultat

Starka angrepp av tvärbandad lindbock *Oplosia fennica*, lindborre *Ernoporus tiliae* samt spår av lindgrenbock *Exocentrus lusitanus*/svarthårig kvistbock *Poganochaerus hispidus*. Inga av de eftersökta arterna fångades i fällorna. Dock kan nämnas den rödlistade trägnagaren *Anobium fulvicorne* (NT).

Bedömning

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots tillsynes goda förutsättningar för en exklusiv lindfauna. Orsaken är sannolikt avståndet från Mälaren samt att svampen linddyna *Biscogniauxia cinereolilacina* saknas.

Fönsterfälla på lind. Frösvik Domänreservat. Foto Pär Eriksson.

4. Lilla lindholmen, Norra Björkfjärdens naturreservat, C-län

Ingår i Norra Björkfjärdens naturreservat. Lövblandskog bitvis dominerat av klen-medelgrov lind med inslag av äldre träd. Flera träd angripna av mistel. Ön besöktes den 13 juni då två fönsterfällor sattes upp och plockades ner den 12 juli.

Inventeringsresultat

Vid fältbesöket hittades starka angrepp av tvärbandad lindbock *Oplosia fennica* lindborre samt spår av lindgrenbock *Exocentrus lusitanus*/svarthårig kvistbock *Poganochaerus hispidus*. Fällfångsten gav inga av de eftersökta arterna och inga andra rödlistade arter.

Sammanlagt insamlades 902 cm lindgrenar men inga indikationer på de eftersökta arterna kunde konstateras.

Bedömning

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots tillsynes goda förutsättningar för en exklusiv lindfauna. Ön har dock potential att utvecklas i och med att de flesta träden ännu är ganska unga.

Fönsterfälla på lind med mistel. Lilla Lindholmen, Norra Björkfjärdens naturreservat. Foto Pär Eriksson

5. Kalvskär, Norra Björkfjärdens naturreservat, C-län

Ligger en km öster om Lilla Lindskär och ingår i Norra Björkfjärdens naturreservat. Äldre naturskogsartad blandskog med lindrika partier. Flera gamla lindar med spår av hamling. Gott om döda lindgrenar. Ön besöktes den 13 juni då två fönsterfällor sattes upp och plockades ner den 12 juli.

Fällfångsten gav inga av de eftersökta arterna och inga andra rödlistade arter.

Sammanlagt insamlades 265 cm lindgrenar men inga indikationer på de eftersökta arterna kunde konstateras.

Bedömning

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots tillsynes goda förutsättningar för en exklusiv lindfauna.

6. Ådö-Lagnö naturreservat, AB-län

Ett mosaiklandskap av igenväxande slutna blandlövskogar och öppen jordbruksmark. Inslag av gamla lindar och bitvis rikligt med döda grenar. Tyvärr pågår vedhuggning i reservatet. Bland annat hittades nyligen nedsågade lindar med linddyna på två platser! Kring slottet Ådö ligger en park med gamla starkt mistelangripna lindar samt någon grov ek.

Inventeringsresultat

Området besöktes först den 13 juni. Den 14 juni placerades fyra fönsterfällor ut. Den 5 juli besöktes åter lokalen och den 27 juli plockades fällorna ner. Vid det första besöket hävdades den rödlistade arten glänsande blombagge *Iscnomera caerulea* (NT) vid Knipskärsudde. Vid vägkorset på samma lokal hittades linddyna i resterna av en vedhög. Dagen därpå hävdades ytterligare en glänsande blombagge vid slottet. Här noterades även på blommande hagtorn,

flera exemplar av den sällsynta arten varierad brunbagge *Ospyha bipunctata* (VU). (Arten är enligt rödlistan från 2005 ej påträffad i Uppsala län, men hittades i flera exemplar på Stora Lindholmen av mig själv, Bengt Ehnström och Tommy Lennartsson år 2003). Här hittades även avlång flatbagge *Grynocharis oblonga*, tidigare klassad som sårbar men nu avförd från rödlistan. Ytterligare en lokal för linddyna påträffades mellan Kvarnberget och slottet. Även i detta fall vid nyligen nedsågade lindar!

Starkt mistelangripen lind vid Ådö slott. Naturresevatet Ådö-Lagnö. Foto Pär Eriksson

Nedan listas några av de intressantaste arterna som fångades i fällor. De eftersökta arterna i fet stil.

Fälla 5. Nyfallen grov lind (ca 50 cm dbh) på väg att sågas upp med linddyna på grenar intill.

Art	Hotkategori	Antal
<i>Synchita separanda</i>	(EN)	2
<i>Laemophloeus monilis</i>	(VU)	7
<i>Enicmus brevicornis</i>	(VU)	1
<i>Diplocoelus fagi</i> enfärgad brandsvampbagge	(VU)	31
<i>Xyleborus monographus</i> plattad lövvedborre	(VU)	1
<i>Orchesia fasciata</i> gulbandad brunbagge	(NT)	1
<i>Hylis</i> sp.		2
<i>Conopalpus testaceus</i>		1

Fälla 6. Grov hållind (> 60 cm dbh) med *Lasius brunneus*.

Art	Hotkategori	Antal
<i>Laemophloeus monilis</i>	(VU)	1
<i>Enicmus brevicornis</i>	(VU)	3
<i>Trichonyx sulcicollis</i>	(VU)	1
<i>Orchesia fasciata</i> gulbandad brunbagge	(NT)	1
<i>Leiodes collaris</i> lönnbock		1

Fälla 7. Nyfallen medelgrov misteangripen lind på väg att sågas upp.

Art	Hotkategori	Antal
<i>Laemophloeus monilis</i>	(VU)	4
<i>Diplocoelus fagi</i> enfärgad brandsvampbagge	(VU)	4
<i>Tritoma bipustulata</i>		1

Fälla 8. Äldre grov lindlåga (hålträd).

Art	Hotkategori	Antal
<i>Mycetophagus fulvicollis</i> rödhalsad vedsvampbagge	(NT)	1
<i>Hylis</i> sp.		1
<i>Trichoceble</i> sp.		1

Sammanlagt insamlades 696 cm lindgrenar. I ett par grenar hittades spår av den eftersökta arten **lindgrennagare** *Pseudoptilinus fissicollis* (VU).

Lind som huggits av vedhuggare. På trädet fanns linddyna. Naturreservatet Ädö-Lagnö. Foto Pär Eriksson

Bedömning

En av inventeringens intressantaste lokaler och en viktig förstärkning till Eldgarnsöns hotade lindfauna. Fyra av de nio eftersökta arterna påträffades. Skötseln av reservatet måste ses över och vedhugningen av lind stoppas.

7. Prästholmen-Veckholm naturreservat, C-län

Tall och lövblandskog. Bitvis mycket lind men bara enstaka gamla träd. Området besöktes den 14 juni och inga särskilda arter noterades.

Inventeringsresultat

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots vissa förutsättningar för en exklusiv lindfauna.

Bedömning

Ön har stor potential att utvecklas till en intressant lindlokal på sikt.

8. Eldgarnsö naturreservat, AB-län

Ett stort naturreservat som betecknas som en "klassisk" lindlokal för många av de i denna inventering eftersökta arterna. Förekomsten av lind är dock häpnadsväckande liten. Antalet gamla lindar utgör endast en handfull träd. Föryngringen av lind är heller inte särskilt imponerande. Dessutom hittades en välta med nyligen avverkad ung lind på ön! Det mest påfallande med reservatet är de många gamla ekarna varav hundratals är på väg att dö eller kommer att göra det inom en snar framtid om igenväxning får fortgå.

Området besöktes både den 13 juni och 14 juni utan att några lindar värda att noteras kunde konstateras. Med hjälp av Stig Lundberg/Luleå (som tillfälligtvis var på besök i Stockholm) blev jag den 22 juni förevisad lokalen där så många av öns linddjur blivit påträffade. Samma datum sattes två fönsterfällor upp. Dessa togs sedan ner den 26 juli.

Stig Lundberg vid en av gammellindarna på Eldgarnsö. Naturreservatet Eldgarnsö. Foto Pär Eriksson

Inventeringsresultat

Vid besöket den 22 juni hittades angrepp av **lindfläckbock** *Chlorophorus herbsti* (VU) i mistelangripna lindgrenar samt **lindgrengnagare** *Pseudoptilinus fissicollis* (VU). Ett dött exemplar hittades även av sistnämnda art. På samma lokal påträffades även linddyna på tre lindar.

Angrepp av lindfläckbock *Chlorophorus herbsti*. Naturreservatet Eldgarnsö. Foto Pär Eriksson

Nedan listas några av de intressantaste arterna som fångades i fällor. De eftersökta arterna i fet stil.

Fälla 13. Grovt lindfälla med linddyna.

Art	Hotkategori	Antal
<i>Synchita separanda</i>	(EN)	1
<i>Diplocoelus fagi</i> enfärgad brandsvampbagge	(VU)	11
<i>Mycetophagus fulvicollis</i> rödhalsad vedsvampbagge	(NT)	1
<i>Hylis sp.</i>		1

Fälla 14. Grov stående misteldödad lind (> 1 m dbh) med linddyna.

Art	Hotkategori	Antal
<i>Synchita separanda</i>	(EN)	9
<i>Laemophloeus monilis</i>	(VU)	4
<i>Enicmus brevicornis</i>	(VU)	1
<i>Pseudoptilinus fissicollis</i> lindgrengnagare	(VU)	1
<i>Diplocoelus fagi</i> enfärgad brandsvampbagge	(VU)	52
<i>Mycetophagus fulvicollis</i> rödhalsad vedsvampbagge	(NT)	1
<i>Grynocharis oblonga</i> avlång flatbagge		1
<i>Hylis sp.</i>		2

Sammanlagt insamlades 499 cm lindgrenar. I ett par grenar hittades spår av den eftersökta arten **lindgrengnagare** *Pseudoptilinus fissicollis* (VU) samt **lindfläckbock** *Chlorophorus herbsti* (VU).

Angrepp och ett dött exemplar av lindgrengnagare *Pseudoptilinus fissicollis*. Naturreservatet Eldgarnsö.
Foto Pär Eriksson

Bedömning

Eldgarnsö brukar betecknas som en ”klassisk” lokal för de lindskalbaggar denna undersökning omfattar. Lokalen måste dock betecknas som på fallrepet. Det lilla parti som hyser äldre lind och där de flesta av öns arter är påträffade hyser idag endast fyra gamla lindar varav en redan är död. Inventeringen visar att lokalen ännu håller flera av djuren och Eldgarnön är fortfarande en ”hotspot” för den exklusiva lindfaunan. Hela den omgivande trakten bör kartläggas i syfte att säkerställa denna fauna. En översyn av skötselplanen bör göras dels för att säkerställa en förnyring av lind på ön men också för att bevara de mycket värdefulla ekhagarna på ön. Ön har stor potential för den bredbandade ekbarkbocken *Plagionotus detritus* (CR).

Åtgärder krävs för att bevara de mycket värdefulla ekhagarna på Elgarnsö. Foto Pär Eriksson

Förnyringen av lind på Eldgarnsö måste säkerställas. Här ung lind som avverkats ön. Foto Pär Eriksson

9. Stora Dansaren, AB-län

Lokalen besöktes den 6 juli. Ön ligger utanför Dävensö i Mälaren och ingick inte i det ursprungliga uppdraget. Den domineras av klen lind och endast två äldre träd kunde noteras. Ganska rikligt med angrepp i lindgrenar som låg på marken. På ön finns även gamla hålekar.

Inventeringsresultat

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots vissa förutsättningar för en exklusiv lindfauna. I grenar fanns spår av tvärbandad lindbock *Oplosia fennica*, lindborre *Ernopus tiliae* samt spår av lövgrenbock *Stenostola dubia*, lindgrenbock *Exocentrus lusitanus*/svarthårig kvistbock *Poganochaerus hispidus*. I hålek spillning av guldbaggen *Liocola marmorata*.

Bedömning

Ön har stor potential att utvecklas till en intressant lindlokal på sikt, i synnerhet med tanke på det geografiska läget.

10. Gåseberg, AB-län

Lokalen besöktes den 6 juli. Bergbrant med inslag av gammal lind samt några gammelekar. Visst inslag av död lindved på marken. Lokalen ingick inte i det ursprungliga uppdraget.

Inventeringsresultat

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots vissa förutsättningar för en exklusiv lindfauna. I grenar fanns spår av tvärbandad lindbock *Oplosia fennica*, *Exocentrus lusitanus*/svarthårig kvistbock *Poganochaerus hispidus*. I hålek hittades spillning av guldbaggen *Liocola marmorata*.

Bedömning

Objektet har goda förutsättningar att hålla intressant lindfauna, i synnerhet med tanke på det geografiska läget.

Gåseberg. En sannolikt intressant lindlokal nära Eldgarnsö. Foto Pär Eriksson

11. Klinteholmen, AB-län

Lokalen besöktes den 6 juli. Ön ligger i Brofjärden och ingick inte i det ursprungliga uppdraget. Den är bevuxen med blandädellövskog delvis dominerad av lind, även äldre träd kunde noteras men mycket lite död ved. Bitvis lundartad flora med tandrot och storrams. Ön förvaltas av Piluddens båtklubb.

Inventeringsresultat

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots vissa förutsättningar för en exklusiv lindfauna.

Bedömning

Ön har stor potential att utvecklas till en intressant lindlokal på sikt i synnerhet med tanke på det geografiska läget.

12. Naturreservatet Broknapparna, AB-län

En av öarna i reservatet besöktes den 6 juli. Ön ligger i Brofjärden vid Eldgarnsö och ingick inte i det ursprungliga uppdraget. Den västra öns östra del är bevuxen med ett fint litet bestånd lind mer rätt mycket död ved och äldre träd.

Inventeringsresultat

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots vissa förutsättningar för en exklusiv lindfauna.

Bedömning

Ön har stor potential att utvecklas till en intressant lindlokal på sikt i synnerhet med tanke på det geografiska läget.

13. Runsa slott, AB-län

Allé längs vägen med olika gamla lövträd och hålträd men ingen lind. Området kring Runsa hyser en del äldre lind men är avstängt för allmänheten och kunde av den anledningen inte undersökas. Lokalen besöktes 19 juni.

Inventeringsresultat

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots vissa förutsättningar för en exklusiv lindfauna.

Bedömning

Området är sannolikt intressant för en hålträdsfauna och har potential för de eftersökta arterna under förutsättning att död lindved tillåts uppstå och ligga kvar.

14. Ulrikdals slott, AB-län

Lokalen besöktes 26 juni. En stor del av parken genomsöktes samt och anslutande partier norr om slottet. Området består av gamla fina lindalléer med flera hålträd samt park- och hagmarksliknande miljöer. Norr om slottet finns igenväxande bestånd med grov ek. Enbart små mängder av döda lindgrenar kunde hittas. Delar av en nedblåst ek med angrepp av skeppsvarvfluga (NT) hade sågats upp och togs hand Djurgårdsförvaltningen för vidare transport för flisning under mitt besök.

Delar av en nedblåst ek med angrepp av skeppsvärfluga (NT) har sågats upp och tas om hand av Djurgårdsförvaltningen för vidare transport till flisning. Ulriksdals slott. Foto Pär Eriksson

Inventeringsresultat

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots vissa förutsättningar för en exklusiv lindfauna. Sammanlagt insamlades 198 cm lindgrenar men inga indikationer på de eftersökta arterna kunde konstateras. Dock fanns angrepp av tvärbandad lindbock *Oplosia fennica* och lindborre *Ernoporus tiliae*. På döda stamdelar av en ek hittades färskt angrepp av skeppsvärfluga *Lymexylon navale* (NT). I hållindar hittades spillning av brun guldbagge *Liocola mar-morata*.

Bedömning

Området är sannolikt intressant för en hålträdsfauna och har potential för de eftersökta arterna under förutsättning att död lindved tillåts uppstå och ligga kvar. Området norr om slottet skulle kunna bli intressant för den bredbandade ekbarkbocken *Plagionotus detritus* (CR).

15. Viksberg, Korpbergets Naturresevat, AB-län

Sydvänd bergbrant med blandlövsskog. Lundartad flora med strävlost, myskmadra, lungört, sårläka och storrams. De rödlistade arterna blekticka *Pachykytospora tuberculosa* (VU) och lunglav *Lobaria pulmonaria* (NT) noterades också. Vid vägen genom reservatet (X6571401-Y1603192) låg en ansamling grov lind och alm som nyligen sågats ner. Några var mulmträd och linddyna växte på flera stammar. I branten längre österut vid punkt X6571312-Y1603315 hittades linddyna på två grova lindlågor. God förekomst av ung-medelålders lind. Lokalen besöktes den 11 juli.

Ihåliga lindar med linddyna som nyligen avverkats i Korpbergets naturreservatet. Foto Pär Eriksson

Inventeringsresultat

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots vissa förutsättningar för en exklusiv lindfauna. Sammanlagt insamlades 178 cm lindgrenar men inga indikationer på de eftersökta arterna kunde konstateras. Dock fanns starka angrepp av tvärbandad lindbock *Oplosia fennica*, lindborre *Ernoporus tiliae* samt spår av lövgrenbock *Stenostola dubia*, lindgrenbock *Exocentrus lusitanus*/svarthårig kvistbock *Poganochaerus hispidus* samt viveln *Trachodes hispidus* och trägnagaren *Hedobia imperialis*.

Bedömning

Området har mycket goda förutsättningar för att hysa den eftersökta faunan på lind. Dels genom förekomsten av svampen linddyna, dels genom det geografiskt intressanta läget vid Mälaren. Ytterligare inventeringar bör genomföras för att avgöra områdets status. Utökad reservatsbildning kan övervägas. De nedsågade lindstammarna får inte transporteras bort från området utan bör i stället läggas tillbaka i skogen.

16. Naturreservatet Tullgarn och Tullgarns slott, AB-län

Lokalen inventerades den 27 juni. Området som undersöktes utgörs av en park kring slottet samt allér och hagmarker. Dessa består av äldre träd med bland annat lind, ek och hästkastanj. Flera fina grova hålekar. Inslaget av lind är cirka 10%. Förekomsten av död lindved är mycket litet men förekommer här och var som klen ved på en del gräsytor.

Djurgården är en ekdominerad betesmark med ca 10% lind bland annat i en alleé. Här finns rätt mycket döda grenar på marken.

Ytterligare en lokal besöktes, Sörängen, som är en större dunge sydväst om slottet. Den består av sluten ek-hasselskog med inslag av grov lind, bland annat en låga. Relativt rikligt med lindgrenar på marken. Många gammelekar är här döende på grund av beskuggning.

Vackra hagmarker med lind vid Tullgarns slott. Foto Pär Eriksson

Inventeringsresultat

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots vissa förutsättningar för en exklusiv lindfauna. Sammanlagt insamlades 516 cm lindgrenar men inga indikationer på de eftersökta arterna kunde konstateras. Dock fanns starka angrepp av tvärbandad lindbock *Oplosia fennica*, lindborre *Ernoporus tiliae* samt spår av lövgrenbock *Stenostola dubia*, lindgrenbock *Exocentrus lusitanus*/svarthårig kvistbock *Poganochaerus hispidus* samt viveln *Trachodes hispidus* och trägnagaren *Hedobia imperialis*.

Bedömning

Området har förutsättningar för några av de eftersökta arterna. Ytterligare inventeringar bör övervägas för att säkrare fastställa lokalens status.

17. Hammarbergets naturreservat, AB-län

Lokalen besöktes 28 juni. Reservatet utgörs av en bergbrant omgiven av betesmarker som delvis gallrats. I branterna växer en blandlövsog med visst inslag av lind, dock bedömt till < 10%. Fältskiktet är bitvis lundartat med arter som strävlost och mysmadra. Grova lindar saknas i reservatet (en hittades på vägen upp) men likväl fanns linddyna på klen-medelgrov lind på två närliggande platser: X6568026-Y1643900 samt vid X6568071-Y1643894.

Inventeringsresultat

Inga av de eftersökta arterna kunde konstateras trots vissa förutsättningar för en exklusiv lindfauna.

Bedömning

Området har genom förekomsten av linddyna förutsättningar för några av de eftersökta arterna. Ytterligare inventeringar kan övervägas för att säkrare fastställa lokalens status.

18. Drottningholms slott, AB-län

Lokalen besöktes 26 juni. En stor del av parken kring slottet genomströvades under en varm solig dag. Väster om slottet vid punkt X 6579809- Y1617734 står en kort allé med 13 gamla lindar. Träden är hårt hamlade och mer eller mindre döende, möjligen som en effekt av allt för hård hamling. På fyra stammar växer linddyna. Här sågs flyghål med en speciell karaktär som gjorde mig nyfiken och som visade sig härröra från *Synchita separanda*. I övrigt hittades enstaka hållindar men bara en enda död gren på hela anläggningen!

Några av den sista gamla lindarna vid Drottningholms slott. Lokal för *Synchita separanda* och *Laemophloeus monilis*. Foto Pär Eriksson

Inventeringsresultat

I den ovan nämnda partiet påträffades sammanlagt tre döda individer av *Synchita separanda* (EN) under bark och i spindelnät samt samt tre levande springande på linddyna. På samma träd fanns även fem döda individer av *Laemophloeus monilis* (VU) och två levande exemplar.

Flygål i lindbark från *Synchita separanda* och *Laemophloeus monilis*. Foto Pär Eriksson

Synchita separanda på några av de sista gamla lindarna vid Drottningholms slott. Foto Pär Eriksson

Bedömning

Området hyser ännu en exklusiv lindfauna knuten till linddyna men bristen på död lindved är nästan total. Den ovan beskrivna allén är kanske sista lokalen för linddyna i hela parken. Då den ligger avsidet i en mindre intensivt skött del av anläggningen bör det här finnas möjligheter att tillåta att de gamla träden får stå kvar även om de dött. Man bör även snabbt utreda huruvida linddynan kan överleva i området långsiktigt.

Referenser

Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för skalbaggar på skogslind. Rapport 5552.

Gärdenfors, U. (ed) 2000. Rödlistade arter i Sverige. – *The 2000 Red List of Swedish Species*. ArtDatabanken. SLU, Uppsala

Gärdefors, U. (ed) 2005. Rödlistade arter i Sverige. – *The 2005 Red List of Swedish Species*. ArtDatabanken. SLU, Uppsala

Skalbaggar som är beroende av lind får svårare och svårare att överleva. Det beror på att linden är det trädslag som minskat mest i Sverige under de senare århundradena. Igenväxning och utebliven skötsel av tidigare hamlade lindar är ett starkt hot mot de gamla trädens överlevnad och i förlängningen också mot lindskalbaggar.

Naturvårdsverket har upprättat ett åtgärdsprogram för "skalbaggar på lind" (Naturvårdsverket, 2006) där totalt nio arter är med. Sex av de nio arterna hittades vid denna inventering. Alla sex är klassade som starkt hotad och sårbar (EN/VU) och förekommer endast på ett mycket begränsat antal platser, alla har de sin huvudutbredning i mälarnära lindbestånd väster om Stockholm. Ingen av de besökta livsmiljöerna har en gynnsam bevarandestatus.

För att förbättra situationen för lindfaunan som omfattas av åtgärdsprogrammet krävs ett informationsarbete om de naturvärden som finns i alléer och parker.

MEDDELANDESERIEN 2010

1. Fiskrekrytering i Uppsala läns skärgårdar. Underlag för fiskevård och biotopskydd (*Naturmiljöenheten*)
2. Inventering av bottenvegetation i Östhammars skärgård 2009 (*Naturmiljöenheten*)
3. Analys av regional bostadsmarknad 2010 Uppsala län. (*Samhällsbyggnadsenheten*)
4. Fågelfaunans utveckling i Uppsala läns skärgård efter införandet av jakt på mink (*Naturmiljöenheten*)
5. Inventering av vedlevande skalbaggar på lindar i Södermanlands, Uppsala och Västmanlands län (*Naturmiljöenheten*)
6. Grunda marina områden vid Gårdskärskusten och Slada (*Naturmiljöenheten*)
7. Inventering av rödlistade vildbin i Uppsala län, 2007 - 2008 (*Naturmiljöenheten*)
8. Inventering av några lindlevande skalbaggar i Stockholm och Uppsala län (*Naturmiljöenheten*)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

POSTADRESS 751 86 Uppsala GATUADRESS Hamnesplanaden 3
TEL 018-19 50 00 (vxl) FAX 018-19 52 01
E-POST uppsala@lansstyrelsen.se WEBBPLATS www.lansstyrelsen.se/upsala